

Jaarverslag 2022-2023

Dit jaarverslag van de Vereniging voor Onderwijs Research (VOR) loopt van het jaarlijkse Nederlandse en Vlaamse onderwijswetenschappelijke conferentie, 'de Onderwijs Research Dagen (ORD)' in 2022 tot de conferentie in 2023. In dit verslag worden de activiteiten van de vereniging beschreven waarmee we onze doelen proberen te bereiken. De doelen van de vereniging zijn; 1. het bevordering van onderzoek op het gebied van onderwijs, opleiding en training; 2. Het bevordering van de disseminatie, communicatie en het gebruik van de resultaten van onderwijsonderzoek; en 3. het bevordering van de kwaliteit van de beroepsuitoefening van alle leden.

1. Samenstelling bestuur

Naam	Functie	Affiliatie	Periode
Prof.dr. Elly de Bruijn	Voorzitter	Hogeschool Utrecht	2022-2025
Prof.dr. Roeland van der Rijst	Secretaris	Universiteit Leiden	2013-2023
Dr. Carlos van Kan	Penningmeester	Hogeschool Rotterdam	2016-2025
Dr. Renate Wesselink	Vice-voorzitter	Wageningen Uni.	2016-2025
Prof.dr. Nienke Nieveen	Divisie Curriculum (CUR)	Univ. Twente	2011-2026
Prof.dr. Eddie Denessen	Divisie Onderwijs en Samenleving (OS)	Radboud Universiteit Nijmegen/ Universiteit Leiden	2018-2024
Prof.dr. Perry den Brok	Divisie Hoger Onderwijs (HO)	Wageningen Uni.	2018-2024
Dr. Martina van Uum	Divisie Leraar en Lerarenopleiding (LL)	Radboud Universiteit Nijmegen	2023-2026
Prof.dr. Nadira Saab	Divisie Leren en Instructie (LI)	Universiteit Leiden	2014-2026
Dr. Antoine van der Beemt	Divisie ICT in Onderwijs en Opleiding (ICT)	TU Eindhoven	2018-2024
Dr. Niek van den Berg	Divisie Beroepsonderwijs, Bedrijfsopleidingen en Vakmanschap (BBV)	Aeres hogeschool Wageningen	2016-2025
Max Kusters	VOR/VFO Promovendi Overleg (VPO)	Universiteit Leiden	2021-2023
Dr. Saskia Wools	Divisie Assessment, Methodologie & Evaluatie (AME)	Univ. Twente	2016-2023
Prof.dr. Marjan Vermeulen	Divisie Beleid en Organisatie (BO)	Open universiteit	2013-2023
Dr. Hanno van Keulen	Divisie Domein Specifieke aspecten van Onderwijs (DSO)	TU Delft	2022-2025

Noot: termijnen lopen voor drie jaar en kunnen een onbeperkt aantal keer verlengd worden.

Jaarverslag 2022-2023

2. Aantal betalende leden

Aantal betalende leden VOR (Peildatum 1 januari)	2022	2021	2020	2019
Ereleden	2	2	2	2
Gewoon lid	531	198	317	318
Promovendus/student lid	158	71	107	110
<i>Totaal</i>	<i>691</i>	<i>271</i>	<i>429</i>	<i>431</i>

Aantal betalende leden Divisies (Peildatum 1 januari)	2022	2021	2020	2019
BBV	97	49	65	66
BO	75	32	43	51
CUR	32	19	27	29
DSO	23	22	33	41
HO	163	61	93	93
ICT	48	27	43	51
LL	141	69	116	119
LI	103	58	99	102
AME	55	23	36	45
OS	95	38	46	40
VPO*	159	74	113	115

* Alle VOR leden die zich als 'promovendus/ student-lid' hebben ingeschreven zijn automatisch lid van het VPO.

Het totaal aantal leden van de VOR per 1 januari 2023 is 691. Dit is substantieel hoger dan de jaren daarvoor. De reden voor de stijging van het aantal leden is de combinatie van het niet in-person doorgaan van de ORD in 2022 en de koppeling die is gelegd tussen lidmaatschap en registratie bij de ORD. We gaan ervanuit dat het aantal leden ongeveer stabiel op dit niveau zal blijven in de komende jaren, omdat we verwachten dat het aantal registraties voor de toekomstige Onderwijs Research Dagen stabiel blijft.

Jaarverslag 2022-2023

3. Pedagogische Studiën

In 2022 verscheen jaargang 99 van *Pedagogische Studiën* (PS). Deze bestond uit 4 nummers met in totaal 20 bijdragen. De besturen van VOR en het VFO zijn tevreden over de kwaliteit van de manuscripten in deze jaargang en hebben waardering voor de rol van de redactie bij het optimaliseren van de kwaliteit van het tijdschrift. Er is voldoende spreiding van artikelen in inhoudelijke zin, methodologische zin en over thema's. Spreiding in 'soort' artikelen zou eventueel nog vergroot kunnen worden (bijvoorbeeld empirisch, review, discussiebijdragen). De voorzitters van de redactie zijn prof. dr. Eddie Denessen en dr. Martine Braaksma.

Pedagogische Studiën is opgenomen in de SSCI lijst van Thomson Reuters. Dit betekent dat artikelen in *Pedagogische Studiën* volledig meetellen voor onderzoeksschool ICO. PS is online Open Access toegankelijk voor iedereen, auteurs hoeven niet te betalen voor publicatie in het tijdschrift. De overgangskosten werden onder andere gesubsidieerd door NRO. PS wordt opgenomen in het open access platform van KNAW Openjournals.nl. dit zorgt voor een meer hanteerbare reviewprocedure en nog betere bereikbaarheid van de manuscripten. Er worden geen kosten voor auteurs gerekend. De lay-out van PS artikelen wordt in 2023 aangepast aan online leesgemak.

Het mogelijk Engelstalige manuscripten in te dienen bij het tijdschrift. De voertaal van *Pedagogische Studiën* is Nederlands en Engels. Er worden enkel manuscripten geaccepteerd die gaan over de Nederlandstalige contexten (Nederland, Vlaanderen, Brussel, Suriname, en Nederlandstalige delen van het Caribisch gebied).

Uit de jaargang 2022 werd door de redactie drie bijdragen genomineerd:

- Afstandsonderwijs tijdens de Covid-19 pandemie en school-gerelateerd welbevinden van basisschoolleerlingen
L. Gaikhorst, M. Karssen, M. Tiekstra, M. Looijen en M. Volman
- De voorspellende waarde van het initiële schooladvies, het toetsadvies en het definitieve schooladvies in het Nederlandse onderwijs
P. Hebbink, M.J. Warrens, E. Fleur, M.A. Dijks en H. Korpershoek
- Exploring the reliability, validity, and dimensionality of the 'Kieler kindergarten test for mathematics'
H. van Hoogmoed, A. Van den Ham, A., Jordan, C. Duchhardt, E. H. Kroesbergen en A. Heinze
- De effectiviteit van een lessenserie over diep lezen. Een interventieonderzoek onder vwo 4-leerlingen
P. Rooijackers, E. Mantingh, G. van Silfhout en H. van den Bergh

Jaarverslag 2022-2023

De winnaar van het beste artikel in jaargang 2022 van Pedagogische Studiën wordt bekendgemaakt tijdens de opening van de Onderwijs Research Dagen woensdag 5 juli 2023 in Amsterdam.

4. Contributie

De contributies voor lidmaatschap VOR zijn per 1 januari 2023:

- Gewoon lid € 90,-
- Promovendus/student-lid# € 56,-
- Lidmaatschap *extra* divisie* € 5,-

Het promovendus/student-lidmaatschap gaat na uiterlijk 5 jaar automatisch over in een gewoon lidmaatschap. Indien een lid aan het eind van die periode kan aantonen nog student of promovendus te zijn, wordt het promovendus/student-lidmaatschap verlengd totdat die status verandert.

* Het lidmaatschap van VPO telt niet mee als een divisielidmaatschap. Promovendi worden automatisch lid van het VPO.

5. Onderwijs Research Dagen

De Onderwijs Research Dagen 2023 werden van 5 tot en met 7 juli gehouden in Amsterdam. Het congressthema was '*Kans op balans*'. De organisatie was in handen van de Universiteit van Amsterdam en Hogeschool van Amsterdam, onder leiding van prof.dr. Monique Volman en dr. Marco Snoek. Het aantal betaalde inschrijvingen bedroeg rond de 600. Tijdens de openingssessie zal de VOR-VFO Dissertatieprijs uitgereikt worden.

De genomineerden voor de VOR/VFO dissertatieprijs 2022 zijn:

- *Emma Degroote* (Universiteit Gent): To be and to behave: Selective abeling of students' behaviors and student turnover
- *Timo Van Canegem* (Universiteit Gent): Grade retention: helpful or harmful? A contextual study towards the non-cognitive outcomes of grade retention from a cross-national perspective
- *Jonne Vulperhorst* (Universiteit Utrecht): Students' interest development prior, during, and after the transition to a higher education programme

De winnaar wordt bekendgemaakt tijdens de opening van de Onderwijs Research Dagen woensdag 5 juli 2023 in Amsterdam.

Jaarverslag 2022-2023

De volgende Onderwijs Research Dagen vinden plaats op 10-12 juli 2024, ditmaal georganiseerd in Tilburg door de Universiteit Tilburg. De organisatie staat onder leiding van Dr. Marije van Amelsvoort (Programmameider Onderzoek, Tilburg Center of the Learning Sciences, Departement Communicatie en Cognitie, Tilburg University). Het congres thema wordt tijdens de opening van de ORD 2023 in Amsterdam bekend gemaakt. In 2025 zullen de ORD worden georganiseerd door de Universiteit Leuven.

6. VOR - VFO

De VOR werkt samen met het Vlaams Forum voor Onderwijsonderzoek (VFO) op meerdere gebieden: de organisatie van Onderwijs Research Dagen, de uitgave van *Pedagogische Studiën*, en de toekenning van de prijs voor de beste dissertatie die in een bepaald jaar is verschenen in Nederland en Vlaanderen. De Nederlandse en Vlaamse promovendi organiseren in samenwerking de prijs voor 'Begeleiding van het jaar'.

De begeleidingsprijs wordt elk jaar uitgereikt door het VOR/VFO Promovendi Overleg (VPO) tijdens de Onderwijs Research Dagen. Over het jaar 2022 zijn de volgende begeleiders en begeleidingsteams genomineerd voor de prijs:

- *prof. dr. Sanne Akkerman, dr. Larika Bronkhorst, prof. dr. Theo Wubbels* (Universiteit Utrecht) en *prof. dr. Roeland van der Rijst* (Universiteit Leiden)
- *dr. Marjon Fokkens-Bruinsma* (Rijksuniversiteit Groningen)
- *dr. Omid Noroozi, dr. Judith Gulikers en dr. Harm Biemans* (Wageningen University & Research)

De winnaar wordt bekendgemaakt tijdens de opening van de Onderwijs Research Dagen woensdag 5 juli 2023 in Amsterdam.

In 2023 wordt de samenwerking tussen VOR en VFO voortgezet. VFO leden kunnen nog steeds lid worden en participeren in activiteiten van de divisies. De besturen streven naar verdere samenwerking, onder meer in het kader van activiteiten voor promovendi, maar ook door informatie uit te wisselen over elkaars activiteiten.

7. VOR - ICO – NRO

De samenwerking van de VOR met de onderzoeksschool ICO (Interuniversitair Centrum voor Onderwijsonderzoek) en het Nederlands Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) van NWO is toegespitst op het organiseren van gezamenlijke activiteiten en het behartigen van de belangen van het Nederlandse onderwijsonderzoek, bijvoorbeeld door het genereren van middelen (in de breedste zin van het woord) ten behoeve van onderwijsonderzoek.

Jaarverslag 2022-2023

Gezamenlijke activiteiten betreffen bijvoorbeeld het organiseren van conferenties voor onderzoekers, beleidsmakers en mensen uit de onderwijspraktijk. In 2020 participeerde de VOR in de NRO-praktijkconferentie, die in november plaatsvond. Tijdens deze conferentie werd de NRO-VOR praktijkprijs, tegenwoordig genaamd NRO-verbindingsprijzen, uitgereikt.

Daarnaast consulteert NRO de VOR en ICO met betrekking tot haar programma en procedures. Sinds 2004 draagt NWO-NRO financieel bij aan *Pedagogische Studiën*. Voorzitters en secretarissen van VOR, ICO en NRO vergaderen twee keer per jaar.

8. VOR – EERA

De voorzitter van de VOR is lid van de Executive Council van de European Educational Research Association (EERA). De ECER, de jaarlijkse European Conference on Educational Research van de EERA, vond in 2020 niet plaats als gevolg van de Corona pandemie.

De ECER zal in 2023 plaatsvinden van 22-25 August in Glasgow, UK. Het thema van de conferentie is *'The Value of Diversity in Education and Educational Research'*.

9. VOR - AERA

Het VOR-symposium tijdens de online AERA 2022 werd georganiseerd door de divisie 'ICT in onderwijs'. Het symposium droeg als titel *'Critical aspects of Computer-Supported Collaborative Learning'*. De voorzitter van het symposium was prof.dr. Karel Kreijns (Open Universiteit) en er waren ongeveer 25 deelnemers bij deze in-person bijeenkomst in Chicago. De bijdragen waren:

- How are university students tackling collaborative source-based writing in an online CSCL-environment? A case study
Karen Putzeys & Bram De Wever (Ghent University, Belgium)
- Measuring the quality of collaborative problem solving through multi-layered audio analysis
Siem Buseyne, Kamakshi Rajagopal, & Annelies Raes (KU Leuven, Belgium, IMEC, Leuven, Belgium, and CIREL, France)
- Validation of a preliminary ATTOCOLE scale for measuring attitude toward (online) group learning using the Rasch measurement model
Karel Kreijns & Maartje Henderikx (Open Universiteit, The Netherlands)

De discussie werd ingeleid door *Prof. Jim Slotta (University of Toronto, Canada)*

Jaarverslag 2022-2023

In 2024 wordt het invited symposium georganiseerd door de divisie LI onder leiding van prof.dr. Nadira Saab (ICLON/Universiteit Leiden)

11. Activiteiten van het VOR/VFO Promovendi Overleg (VPO)

Dit jaar hebben we met het VPO twee werkbezoeken georganiseerd. Het eerste werkbezoek vond plaats bij TNO, gevolgd door een bezoek aan NRO. Daarnaast hebben we samen met de VOR-bestuur nagedacht over de positie van het VPO en in overleg met hen besloten om het VPO niet langer als een divisie te profileren. Dit komt door het divisie overstijgende karakter van het VPO. Als gevolg daarvan hebben we de websitetekst aangepast, waarbij het VPO apart wordt genoemd naast de thematische divisies. Daarbij hebben we een voorstel gedaan om in iedere thematisch divisiebestuur minstens een VPO'er te installeren. Zover is het nog niet, maar dit is work in progress.

We hebben ook nieuwe bestuursleden verwelkomd, waaronder een lid van het VFO, wat de samenwerking tussen het VFO en de VOR kracht bijzet. Zoals gebruikelijk hebben we veel activiteiten georganiseerd voor en tijdens de ORD. De avond voorafgaand aan de ORD hebben we een sociale activiteit gepland voor deelnemers die al in Amsterdam waren. Op woensdagochtend werd de preconferentie geopend door Jan van Tartwijk, gevolgd door workshops binnen de thema's Erkennen & Waarderen, Wetenschappelijk schrijven, Loopbaanoriëntatie en Hoe je je verdediging voorbereidt.

Het feest op donderdagavond was ook door ons georganiseerd en belooft een succes te worden, mede dankzij de photobooth. Tot slot werd het voorzittersstokje overgedragen van Max Kusters aan Saskia Arbon.

12. Activiteiten uit de divisies

Divisie Beleid en Organisatie

Na het vertrek van Ton Kallenberg vorig jaar (2022) is het bestuur van de divisie BO versterkt met Rachel Verheijden, Stefan Robbers en Piety Runhaar (naast Femke Geijssel en Marjan Vermeulen). Met die versterking is er nieuwe energie in de divisie en staan er weer regelmatig divisie activiteiten gepland. Een van de opbrengsten van afgelopen jaar zag in november 2022 het licht, bij het online gaan van het boek "de schoolleider in Verandering" (online te downloaden <https://deleiderschapsagenda.nl/wp-content/uploads/2019/12/ipdf-Leiderschapspraktijken.pdf>). De bijdrage van de divisie betreft een afsluitend reflectiehoofdstuk over diverse perspectieven waarmee je naar leiderschap kunt kijken door Geijssel en Vermeulen. Aan dit boek hebben trouwens meerdere leden van de divisie een bijdrage geleverd.

Jaarverslag 2022-2023

Daarnaast zijn een tweetal lunchbijeenkomsten (12:00-14:00 uur) georganiseerd, waarbij een levendige uitwisseling plaats vond naar aanleiding van de presentaties. Deze lunchbijeenkomsten betroffen:

- “Promotie-onderzoek naar leiderschap in onderwijs: what’s new?” Sprekers: Angela de Jong, Fred Huijboom en Pierre van Meeuwen. Datum: 17 februari 2023, blended (dus zowel op locatie (10 deelnemers) als online (41 ingelogde deelnemers)).
- “HRM in het onderwijs: het AMO model revisited.” Sprekers: Rachel Verheijen en Piety Runhaar. Datum: 12 mei 2023: online 11 deelnemers

Verdere lunchbijeenkomsten voor het volgend jaar zijn reeds in de planning.

Divisie Hoger Onderwijs

De divisie Hoger Onderwijs (HO) benoemde twee nieuwe divisie-bestuursleden: Max Kusters en Jannet Doppenberg. Zij vervingen Irene Poort en Annette van Rooij. De divisie heeft afgelopen jaar meerdere nieuwsbrieven rondgestuurd, met informatie over (promotie)onderzoek, activiteiten, interessante boeken en congressen. De divisie organiseerde op 5 april 2023 een divisiebijeenkomst in Utrecht, met als thema ‘impact gedreven onderwijs’, met drie bijdragen, over hoe dergelijk onderwijs momenteel is vormgegeven maar ook welke aandachtspunten er zijn. Op de ORD 2023 organiseert de divisie een divisie-slot getiteld ‘Interdisciplinair hoger onderwijs in perspectief’, een forum/panel discussie worden (en discussie met publiek) waarbij vier actoren uit zowel hogescholen als universiteiten discussiëren over vragen zoals ‘Hoeveel interdisciplinair onderwijs is eigenlijk wenselijk? Gaat interdisciplinair ten koste van disciplinair? Wat zijn goede manieren om interdisciplinair onderwijs vorm te geven? Hoe goed zijn instellingen geëquipeerd voor dit soort onderwijs? Voor de ORD 2023 zijn veel bijdragen beoordeeld door leden van de divisie en uiteindelijk toegewezen aan het programma. Ook organiseert de divisie nog een informele get-together tijdens de lunch op vrijdag gedurende de ORD.

Divisie ICT in het onderwijs

De divisie ICT houdt zich bezig met Onderzoek en Ontwikkeling (R&D) gericht op innovatief gebruik van Informatie en Communicatie Technologie (ICT) in het onderwijs, inclusief reguliere scholing, bedrijfsopleidingen en life-long learning. ICT is altijd de belangrijkste invalshoek, vanwege het feit dat ICT binnen een aantal andere divisies tevens aan de orde komt.

Het divisiebestuur bestond in het rapportagejaar uit Antoine van den Beemt (voorzitter), Michiel van Geloven (secretaris), Karel Kreijns, en Johan van Braak (algemeen bestuursleden). Eind 2022 is Josien Boetje als algemeen bestuurslid toetreden. Het bestuur overlegt 2 tot 3 keer per jaar. Eind 2023 zullen in ieder geval Karel Kreijns en Johan van Braak terugtreden.

Jaarverslag 2022-2023

De divisie is klein, hetgeen ook blijkt uit het beperkt aantal thema bijdragen aan de ORD. Het is daarom ook lastig om nieuwe bestuursleden te werven, en activiteiten te organiseren. Voorjaar 2023 heeft de divisie een webinar georganiseerd over aspecten van zelf-gereguleerd leren in online leeromgevingen. Twee OU-promovendi hebben daarbij hun onderzoek toegelicht. Tijdens de ORD 2023 organiseren we een divisie sessie samen met de divisie Assessment, Methodologie en Evaluatie, over AI in het onderwijs.

Plannen om via sociale media en andere kanalen onze divisie uit te dragen zijn mede afhankelijk van uitbreiding van het bestuur. We hopen in 2023-2024 de leden weer te kunnen bereiken met aansprekende activiteiten.

Divisie Leraar en Lerarenopleiding

In de periode 2022 - 2023 bestaat het divisiebestuur uit Martina van Uum en Leandra Lok (voorzitters), Loes de Jong (penningmeester) en Annemieke Vennix (algemeen bestuurslid). We namen afscheid van Harmen Schaap (voorzitter) en halverwege het jaar van Thijmen van Alphen (secretaris), opgevolgd door Errol Ertugruloglu.

Er zijn twee kortere nieuwsflitsen verschenen (nov. 2022 en mei 2023) en een meer uitgebreide nieuwsbrief (jan. 2023). Ook hebben we een LinkedIn pagina waarmee we onze leden op de hoogte houden en een Padlet waarop leden zich aan elkaar kunnen voorstellen.

Verder hebben we met de voorzitter van de VELON overlegd hoe we als divisie L&L en VELON meer met elkaar kunnen samenwerken, bijvoorbeeld door nieuws in elkaars nieuwsbrieven te delen, door bij activiteiten met elkaar samen te werken en periodiek te blijven afstemmen.

Op de ORD 2022 hebben we een divisieslot verzorgd over de (vergeten) rol van wetenschappelijk onderwijsonderzoek in en naar lerarenopleidingen. Via een paneldiscussie is er ingegaan op vragen als: Wat zijn krachtige lerarenopleidingen? Hoe kunnen we dat onderzoeken? Hoe kunnen we de relatie tussen onderzoek, beleid en praktijk versterken?

Tijdens onze voorjaarsactiviteit op donderdag 8 juni 2023 besprak Dr. Janneke Sleenhof kenmerken van collectieve overgangsvergaderingen en hoe docenten ondersteund kunnen worden bij het nemen van objectievere overgangsbepalingen. Dr. Sabrina Alhanachi vertelde over competenties van VO-docenten op het gebied van cultureel responsief lesgeven en hoe docenten op dit gebied geprofessionaliseerd kunnen worden.

Tot slot: Op de ORD 2023 zullen we een spotlightsessie "Dream on, dream big" verzorgen waarin leden en mogelijk aanstaande leden met elkaar kunnen kennismaken en netwerken via een actieve werkvorm en in groepen aan de slag gaan met een door ons opgestelde alternatieve NRO-call.